

SIMHALLSUTREDNING

2023

Delrapportering 1 - underlag för ställningstagande
om framtida simhall i Vaggeryd

Dnr KFN 2023/xxx
samt KS 2023/xxx
Till budgetberedning 2023-05-04

Version 2023-04-26

Innehåll

Inledning	3
Uppdraget.....	3
Omvärldsbevakning	6
Redovisning av utredningsfrågor	7
Slutord.....	11
Bilagor.....	12

Inledning

Bad är en av våra mest uppskattade fritidsaktiviteter bland alla åldrar. Att lära sig vattenvana, simma och livrädda är dessutom livsviktigt. Därtill har skolan läroplansmål kring simning och simhallen har en viktig funktion när det gäller rehabilitering. Sammantaget är tillgång till simhall väsentligt för kommunen. Att bygga och driva en simhall är däremot också en av de dyraste och mest komplicerade sakerna att göra för en kommun. Ambitionen med föreliggande utredning är att ta några första steg mot en långsiktig och hållbar tillgång till simhall i Vaggeryds kommun.

Uppdraget

Frågan om ny simhall i Vaggeryd är inte ny. Det finns ett antal tidigare rapporter och utredningar. Situationen i Vaggeryds kommun är heller inte på något sätt unik. Många kommuner i landet har simhallar som byggdes i början av 70-talet. Därmed finns flera exempel att titta på, både nybyggnationer och renoveringar.

I den politiska programförklaringen för mandatperioden framgår att frågan om ny simhall i Vaggeryd ska prioriteras. Mot den bakgrunden har följande uppdrag getts. Uppdraget att utreda kommunens tillgång till simhall ska utgöra underlag för ställningstagande om framtida simhall i Vaggeryd. En delrapportering görs till budgetberedningen i maj 2023. Utredningsuppdraget ska redogöra för följande:

- Hur ser invånarna på frågan om simhall? Vilka faktorer är viktigast ur ett invånarperspektiv?
- Vilken kapacitet behövs för att fylla skolans behov av simundervisning?
- Hur påverkas skolans kostnader av olika placeringar i centralorten och utanför centralorten?
- Vilken kapacitet behövs för att fylla behovet av gruppundervisning?
- Hur ser socialförvaltningen på simhallsfrågan?
- Hur stort är behovet av rehabbassäng? Hur ser Regionen på frågan?
- Finns det områden som särskilt bör beaktas ur tillgänglighetsperspektiv?
- Hur påverkar utformningen föreningslivets behov?
- Påverkar Räddningstjänstens möjlighet till träning och övning utformningen?
- Vilka frågor är viktiga att beakta för medarbetarna i simhallen ur arbetsmiljösynpunkt?
- Vilka rekommendationer ger VEAB i fråga om simhall?
- Vilka inspel gör VSBO i frågan om simhall?
- Hur ser näringslivsrådet på frågan om simhall?
- Tillgången till bad och simhall är viktigt ur attraktivitetssynpunkt. Vilka extra kostnader medför familjebad, och eventuella andra attraktivitetsskapande delar?
- Vilken eller vilka lämpliga platser finns för nybyggnation av simhall? Beskriv för och nackdelar med dessa.
- Vilken påverkan har placering på transportmöjligheter och hållbart resande?

Nuläge och bakgrund

Vaggeryds kommun växer. Enligt befolkningsprognosen för 2023 kommer kommunen att ha drygt 16 000 invånare 2030. Kommunen är en inflyttningskommun dit många barnfamiljer flyttar. En åldersgrupp som också ökar mycket är 80 år och äldre. Området kring Vaggeryds tätort är det område i kommunen som växer fortast.

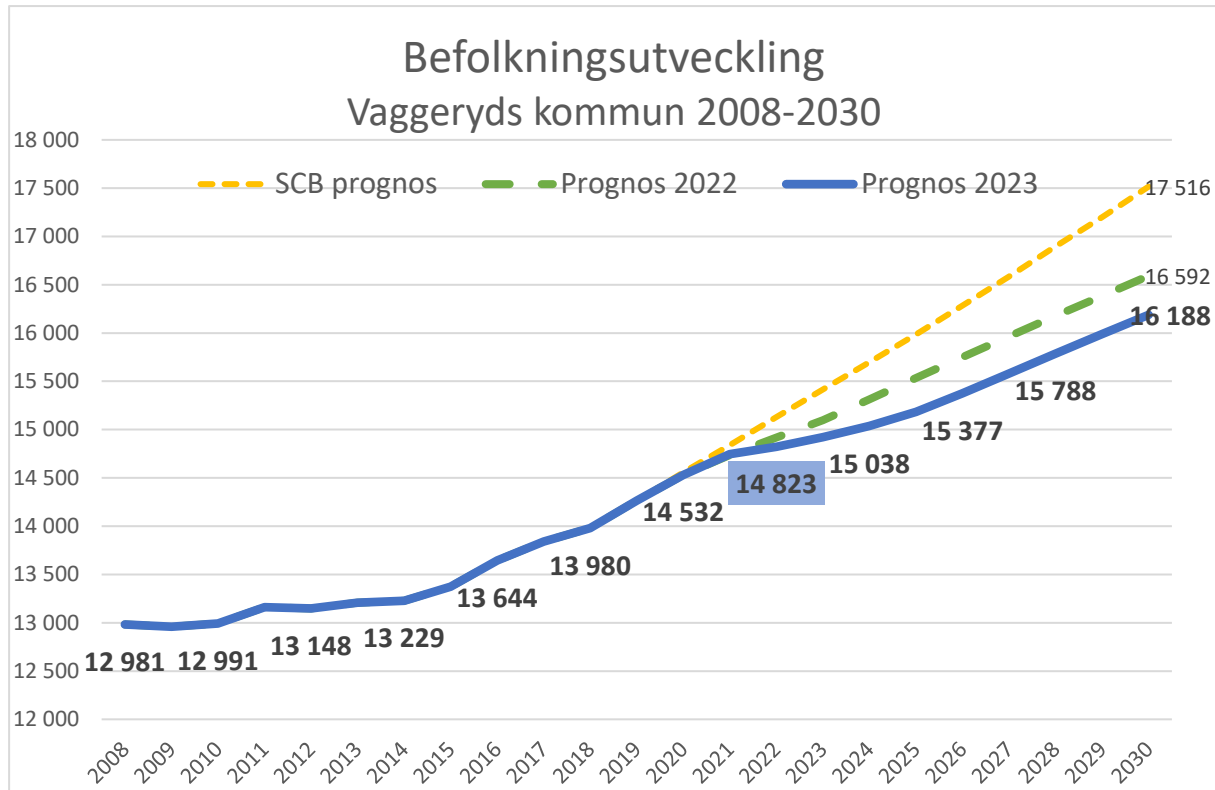

Fig 1. Befolkningsprognos

Nedan ges en beskrivning av nuläget samt en tillbakablick för Vaggeryds och Skillingaryds simhall, avseende anläggningen, verksamhet, ekonomi och medarbetare.

Vaggeryds och Skillingaryds simhall

Vaggeryds simhall består av två bassänger. En 25 metersbassäng samt en undervisningsbassäng. Anläggningen byggdes 1973. Omklädnings- och duschrum ombyggda 1989/1990. 2010 byttes fuktspärren ut till en ny barriär för tak och väggar i bassängrummen. 2015 genomfördes en statusbedömning. Där lyftes ett antal problemområden kring byggkroppen, bassängrum och vattenrening. 2021 genomfördes en ytterligare undersökning där merparten av problemområdena från 2015 bekräftades. Då gavs även rekommendationen att relativt omgående planera för en omfattande renovering, alternativt nybyggnation.

Besöksantalet för Vaggeryds simhall har över tid legat på ca 30-35 000 besök per år. Av dessa besök står skolans simundervisning för elever för ca 10-12 000 besök. För allmänhetens bad är siffran ca 14-16 000 och resterande är simskolor och gruppverksamhet, uthyrning av badkalas samt fritids som bokar in badtillfällen då skolan har lov. Antalet anställda är 2 heltid och 1 deltid, till detta har vi timanställda för att kunna täcka upp på allmänhetens bad samt uthyrningar på lördagar.

Besöksantalet för Skillingaryds simhall har över tid legat på ca 15-20 000 besök per år. Av dessa besök står skolans simundervisning för elever för ca 5-7 000 besök. För allmänhetens bad är siffran ca 4-6 000 och resterande är simskolor och gruppverksamhet, uthyrning av badkalas samt fritids som bokar in badtillfällen då skolan har lov. Antalet anställda är 2 heltid och 2 deltid, till detta har vi timanställda för att kunna täcka upp på allmänhetens bad samt uthyrningar på söndagar.

Allmänhetens bad är säsongen för flest besök från slutet av september till mitten av april. När det börjar bli vår och sommar är man inte lika flitig besökare till våra simhallar. Så ser det ut för de flesta simhallar i länet beroende på vilket utbud man har för övrigt i och runt simhallarna. Våra besökare i simhallarna är från gammal till ung och berör alla kategorier.

Öppettiderna för allmänheten är i Vaggeryd måndag 15.00–19.00, onsdag 15.00–19.00, fredag 13.30–19.00 samt söndag under säsong 13.00–16.00. Öppettider i Skillingaryd är tisdag bastubad 16.00–18.00, motionssim 18.00–19.00, torsdag 16.00–19.00 och fredag 15.00–19.00. Anledning till att vi inte kan ha öppet för allmänheten fler tillfällen är att vi har våra simskolor koncentrerade på resterande dagar, storlek på bassänger gör det omöjligt att bedriva undervisning samtidigt som man ska ha öppet för allmänheten. Skolan har sin simundervisning dagtid vilket gör att vi inte kan ha öppet dagtid. Vi är även personalmässigt underbemannade för att kunna lösa mer verksamhet.

Omsättningen för anläggningarna med simhallar och sporthallar är ca 11 miljoner kr. I dessa siffror är hyreskostnad till Fastighetsenheten och lönekostnad den stora delen samt övriga verksamhetskostnader. Intäkterna som är på ca 5 miljoner är fördelat på skolans avtal, allmänhetens bad, gruppverksamhet samt uthyrning av våra sporthallar.

Omvärldsbevakning

Här ges en översiktlig beskrivning av nuläge och planering i de kommuner som gränsar till Vaggeryds kommun. Jönköping, Gnosjö, Gislaved, Värnamo, Sävsjö och Nässjö.

Jönköping

Planerar att bygga ny simhall i Rosenlundsområdet och riva den gamla simhallen när den nya står klar. Har i övrigt en 25-metersbassäng i Norrahammar och en på Råslätt, samt utomhusbad i Bankeryd och Huskvarna.

Öppettider Rosenlundsbadet: måndag 10–20 tisdag 06:30–20 onsdag 06:30–20 torsdag 06:30–20 fredag 06:30–20 lördag 10–17 söndag 10–17.

Öppettider Stadsgårdsbadet: måndag 15–20, tisdag 15–20, onsdag 15–20, torsdag 06:30–08, 15–20, fredag 15–20, lördag 12–17, söndag 12–17.

Gnosjö

Planerar att bygga ut med rehab- och spaavdelning. Har en 25-metersbassäng. Inga planer på förändringar i nuläget. Öppettider: Måndag Stängt. Tisdag 13:30–20. Onsdag 06–10, 13:30–20. Torsdag 13:30–19. Fredag 10–20. Lördag 08–14. Söndag 13–17.

Gislaved

Planerar att bygga ny simhall i samma område som den befintliga ligger. Arbetet är i projektfas och ritningsförslag arbetas fram. För simkunnighet och skolans behov behålls under byggtiden den gamla hallen i drift. Till den nya anläggningen planeras en 50-metersbassäng, två undervisningsbassänger samt familjebad. Den nya simhallen planeras vara klar 2027. Öppettider: Måndag 06–08, 14–20:30. Tisdag 06–08, 14–20:30. Onsdag 06–08, 14–20:30. Torsdag 06–08, 14–20:30. Fredag 06–08, 14–20:30. Lördag 10–16.30. Söndag 10–16.30.

Värnamo

Har en 25-metersbassäng samt familjebad och träningsbassäng. Inga planer på förändring i nuläget. Värnamo har utebad vid sjukhuset samt i Forsheda. Öppettider Värnamo simhall: Måndag 09–21. Tisdag 09–21. Onsdag 09–21. Torsdag 09–21. Fredag 09–21. Lördag 09–21. Söndag 09–21.

Sävsjö

Inga nya planer utan planerar för underhåll av befintlig anläggning. Öppettider: Måndag stängt. Tisdag 14–20. Onsdag 10–17. Torsdag 10–20. Fredag 10–17. Lördag 10–15:30. Söndag 10–15:30.

Nässjö

Planerar att bygga ny simhall i samma område som den befintliga ligger och planerar att riva den gamla anläggningen när den nya är driftsatt. Öppettider: Måndag stängt. Tisdag 06:30–08, 14–20:30. Onsdag 14–20:30. Torsdag 14–20. Fredag 11–20. Lördag 10–14:30. Söndag stängt.

Redovisning av utredningsfrågor

Nedan följer en redovisning av de frågeställningar som ingår i uppdraget. Svaren på frågorna har inhämtats från respektive verksamhet och föreningar. Uppgiftslämnare har givits möjlighet att se följande redovisning i sin helhet.

Hur ser invånarna på frågan om simhall? Vilka faktorer är viktigast ur ett invånarperspektiv?

En enkät med frågeställningar kring ny simhall har gått ut till medborgarna och legat öppen under tre veckor i april. 1 476 har inkommit. 57 % av de svarande bor i Vaggeryd. De flesta som svarat är inom åldersspannet 26-40 år. När det gäller vilka funktioner man vill se i en framtida simhall värderas motionssim och vattenlek för barn högst. Enkäten redovisas i sin helhet i Bilaga 1.

Vilken kapacitet behövs för att fylla skolans behov av simundervisning?

Kunskapskraven regleras i Skolverkets kursplaner. I slutet av årskurs 6 ska eleven hantera nödsituationer på land och vid vatten samt simmar 200 meter i en följd varav 50 meter i ryggläge. I högre årskurser, högstadiet och gymnasiet, ska eleverna vidmakthålla denna kunskap samt även kunna livräddning.

Eleverna i Vaggeryds kommun har haft goda förutsättningar för att klara kursplanens mål med närhet och god tillgång till simhall. Eleverna har regelbunden simundervisning och skolans beläggning av simhallen i Vaggeryd har nästan varit 100% under elevernas skoldag under veckans alla dagar från v. 34 till v.20. För att klara av ovanstående kursplanemål krävs mycket träning och en kartläggning visar att ca 10% av eleverna i år 6 behöver extra undervisning i slutet av vårterminen.

En sänkning av undervisningstid i simhallen kommer att försämra möjligheterna att uppnå kursplanens mål.

Hur påverkas skolans kostnader av olika placeringar i centralorten och utanför centralorten?

I det korta perspektivet handlar detta om Vaggeryd. Kommunen kommer att ha en lågstadieskola i södra delen (Götafors) och en i norra delen (Yggen) av samhället samt mellanstadie och högstadie (Hjortsjöskolan) samt gymnasieskola i centrala delarna av samhället. Större delen av simundervisningen (utifrån kursplanen) bör ske i de yngre åldrarna, lågstadiet och mellanstadiet. Eftersom dessa skolor placeras i olika delar av samhället så finns det ingen given plats. Om det blir i närheten av en skola så kommer de övriga två troligen att ha ett avstånd som medför skolskjuts.

I det längre perspektivet så kan det gälla hela kommunen, simhallen i Skillingaryd har ju inget evigt liv. Om simhallen placeras i Vaggeryd och om Skillingaryds simhall inte renoveras så innebär detta skolskjuts till nya simhallen.

Skolans kostnad kommer i framtiden att vara:

1. Personalkostnad för simundervisning (samma som idag)
2. Skolskjuts för princip alla F-6-elever i Vaggeryds kommun för att uppnå kunskapskraven i kursplanen. Idag sker det i mycket liten skala.
3. Personalkostnad för medföljare vid transport.
4. Tid. Tiden för skolskjutsen räknas inte in i undervisningstiden och viss justering av skoldagen kan behöva göras.

Vilken kapacitet behövs för att fylla behovet av gruppundervisning?

Behovet och intresset av att anmäla sina barn till våra simskolor i Vaggeryds simhall är stort idag. För att täcka upp detta skulle vi kunna dubblera antalet grupper mot det vi kan ha nu. I ett normalår utan pandemier mm så har vi 9 simskolor och 1 Djupvattensgymnastik i veckan. Med en 25- metersbassäng med 8 banor samt 2 undervisningsbassänger skulle vi kunna ha 18 simskolor och 2 Djupvattensgymnastik och samtidigt öppna upp mer för allmänheten mot vad vi har idag. Detta kräver i sin tur även fler medarbetare.

Hur ser socialförvaltningen på simhallsfrågan?

Vi är i ett paradigmskifte när det gäller förflyttningen mot God och nära vård 2030. Det är framförallt en förflyttning för att skapa förutsättningar för medborgare att ta ansvar för sin egen hälsa för att inte belasta hälso- och sjukvård, vård och omsorg mer än nödvändigt. Detta för att optimera samhällets resurser. En simhall kan därmed ha en stor betydelse för medborgarens förutsättningar att bli mer hälsosam eller för att behålla hälsan. Ju fler medborgare som har en god hälsa desto färre behöver stöd av socialförvaltningen.

Hur stort är behovet av rehabbassäng? Hur ser Regionen på frågan?

Folkhälsan i Jönköpings län är generellt god, men det finns fortfarande skillnader mellan kommuner och mellan olika befolkningsgrupper. Självskattad hälsa, fysisk aktivitet och övervikt/fetma är områden där dessa skillnader är tydliga och där det finns behov av fortsatta insatser för att förbättra folkhälsan. I Vaggeryds kommun är det exempelvis 53,3% av vuxna med förgymnasial utbildning som är fysiskt aktiva (minst 150 min/vecka), i jämförelse med 69,4% hos invånarna med eftergymnasial utbildning (källa Hälsa på lika villkor 2022).

Tillgängliga miljöer och anläggningar, såsom simhallar, är en viktig del av en hälsofrämjande infrastruktur i Jönköpings län. Aktiviteter som når breda befolkningsgrupper, gynnar social gemenskap och möjliggör fysisk aktivitet för grupper som har sämre förutsättningar till ett aktivt liv, är särskilt viktiga ur ett folkhälsoperspektiv.

Rehab/primärvård:

Region Jönköpings län ser positivt på att det finns badhus med möjlighet till bassängträning mm i kommunernas regi. Regionernas verksamheter lotsar gärna till egenvård i dessa som komplement eller följd av rehabilitering som sjukvårdande behandling.

Det är viktigt att verksamhet som skall vara tillgänglig för alla länsinvånare är anpassade för personers olika behov och funktionsvariationer både vad gäller utbud och fysiska förutsättningar. Det finns troligen en rad olika intressenter som skolor, daglig verksamhet och patientföreningar som är intresserade av att hyra tider för gruppverksamhet i bassäng.

Finns det områden som särskilt bör beaktas ur tillgänglighetsperspektiv?

Ett förhållningssätt i planeringen bör vara att arbeta för en universell utformning, vilket innebär att särskilda lösningar minskas till förmån för att utformningen fungerar bra för så många som möjligt.

Många elever i behov av stöd ingår i den vanliga grundskolan och andra elever går i Anpassad skola (fd särskolan) Dessa elever har enligt skollagen och diskrimineringslagen rätt till extra anpassningar och särskilt stöd vilket omfattar såväl pedagogiska anpassningar som miljön med vardagsanpassningar. Det innebär att en ny simhall utformas så att alla kommunens elever får tillgång och anpassad undervisning. Detta kan innebära avgränsat omklädningsrum, mindre bassäng med anpassningsbart djup och andra anpassningar.

Funktionsrätt Jönköping lyfter behovet av rehabbassäng med varmare vatten. Särskilt anpassat för äldre. Cirka 20 % av befolkningen har någon typ av funktionsnedsättning. Det är viktigt att kunna ta sig i och ur vattnet på ett bra sätt. Funktionsrätt Jönköping rekommenderar en stationär lyftanordning. Hörselnedsättning kan kompenseras för genom att ledare i gruppundervisning lär sig grundläggande teckenspråk. Separata omklädningsrum kopplat till rehabbassäng är att rekommendera. Generellt är det viktigt att tänka på framkomlighet och undvika trappor där det går. För personer med synnedsättning är det viktigt att ljus kan skärmars av på ett bra sätt, samt att glaspartier markeras med ljushetskontrastskillnad. Färgskillnader mellan golv och vägg är viktigt. Dörrar behöver vara kontrastmarkerade mot väggar. Ledstråk ska bara användas där det finns särskilt behov och ledas

till reception. Arbeta med naturliga ledytor som väggar och andra avgränsningar. Anpassade parkeringsplatser högst 25 meter från entrén. Minst två platser. Funktionsrätt Jönköping hänvisar vidare till Boverkets information gällande tillgänglighet. Materialval i utomhusmiljön är också viktiga avseende kontrast, halka och snöröjning. Tillgänglig evakuering är också en viktig aspekt. Brandceller etc. behöver vara extra stora. Larm behöver vara anpassat visuellt och audiellt. Även medarbetare med funktionsnedsättning ska kunna arbeta i simhallen. Skyltning till simhallen är viktig. Också viktigt att hålla en stringent skyltning inne i simhallen. Färgkodning vid skyltning har visat sig fungera bra i andra projekt.

Enligt Funktionsrätt Jönköping är beläggningen på befintliga rehabassänger stort.

Hur påverkar utformningen föreningslivets behov?

Kommunen har för närvarande ingen simklubb. I nuläget får föreningslivets behov ses på samma sätt som allmänhetens.

Påverkar Räddningstjänstens möjlighet till träning och övning utformningen?

Räddningstjänsten har behov av tillgång till simhall för utbildning och övning. Omfattningen utgör inga stora volymer. Placering av simhall i Vaggeryd har ingen större påverkan på Räddningstjänstens behov.

Vilka frågor är viktiga att beakta för medarbetarna i simhallen ur arbetsmiljösynpunkt?

Arbetsmiljön i en simhall med fuktig och varm luft samt klorerat vatten är på flera sätt påfrestande. Temperatur och ventilation i luften samt ett optimalt fungerande reningssystem för bassängvatten är viktigt för välmående för personalen. Ytor som behövs och som ska fungera på ett funktionellt sätt är personalrum där det är ett normalt klimat i luften samt avskilt från ljud och besökare. Separata omklädningsrum och dusch för herr och dam för personalen. Ett kontor där all dokumentation kan förvaras samt möjlighet att enskilt kunna sköta administration, styrning av passerprogram och bokningsprogram. Möteslokal/konferensrum där bland annat APT- möte kan genomföras. Övriga ytor i simhallen ska vara lättstädade med rätt ytskikt, bra tilltagna förrådsutrymmen och säker hantering av kemikalier.

Vilka rekommendationer ger VEAB i frågan om simhall?

VEAB kan i nuläget leverera fjärrvärme och el till en lokalisering i centrala Vaggeryd, vid Fenix samt vid idrottsplatsen. Ur energisynpunkt är det lämpligt att samlokalisera sim/sporthall med en ishall/isbana på grund av möjligheten att återvinna värmen från kylmaskiner.

Vilka inspel gör VSBO i frågan om simhall?

VSBo som företag har inga särskilda inspel. Sådant som påverkar medborgare i allmänhet påverkar också VSBo:s hyresgäster.

Hur ser näringslivsrådet på frågan om simhall?

Näringslivsrådet lyfter att bostäder och kontor med fördel kan finnas i samma område så det blir förtätat runt pendeltåg- och busstationen för att öka köpkraften i området och få kunder dag som kvällstid. Då skapas också möjlighet för café och restauranger i området. Kombon ishall och simhall körs på en del andra orter och det finns energimässiga och logistiska fördelar men vi ser inte det behovet i Vaggeryd då skulle det kannibalisera på ishallen i Skillingaryd. Ett alternativ är i så fall att förlägga hela idrottscentrat till nuvarande Vaggeryds IP men då tappar man närheten till centrum, skola och tågstation.

Handel & Service föreningens syn är att simhallen bör ligga i nära anslutning till tåg och bussförbindelse samt i anslutning till centrum och grundskola. Vi ser gärna en placering av ny simhall utefter Nådstigen t ex på nuvarande parkering eller på kvarteret Oden. Alternativt riva nuvarande simhall och bygga ny simhall på samma plats. Viktigt för Handel & Service föreningen är att parkering för centrumhandel tas i beaktning samt att det skapas naturligt gångstråk mellan simhall och centrum med hög tillgänglighet.

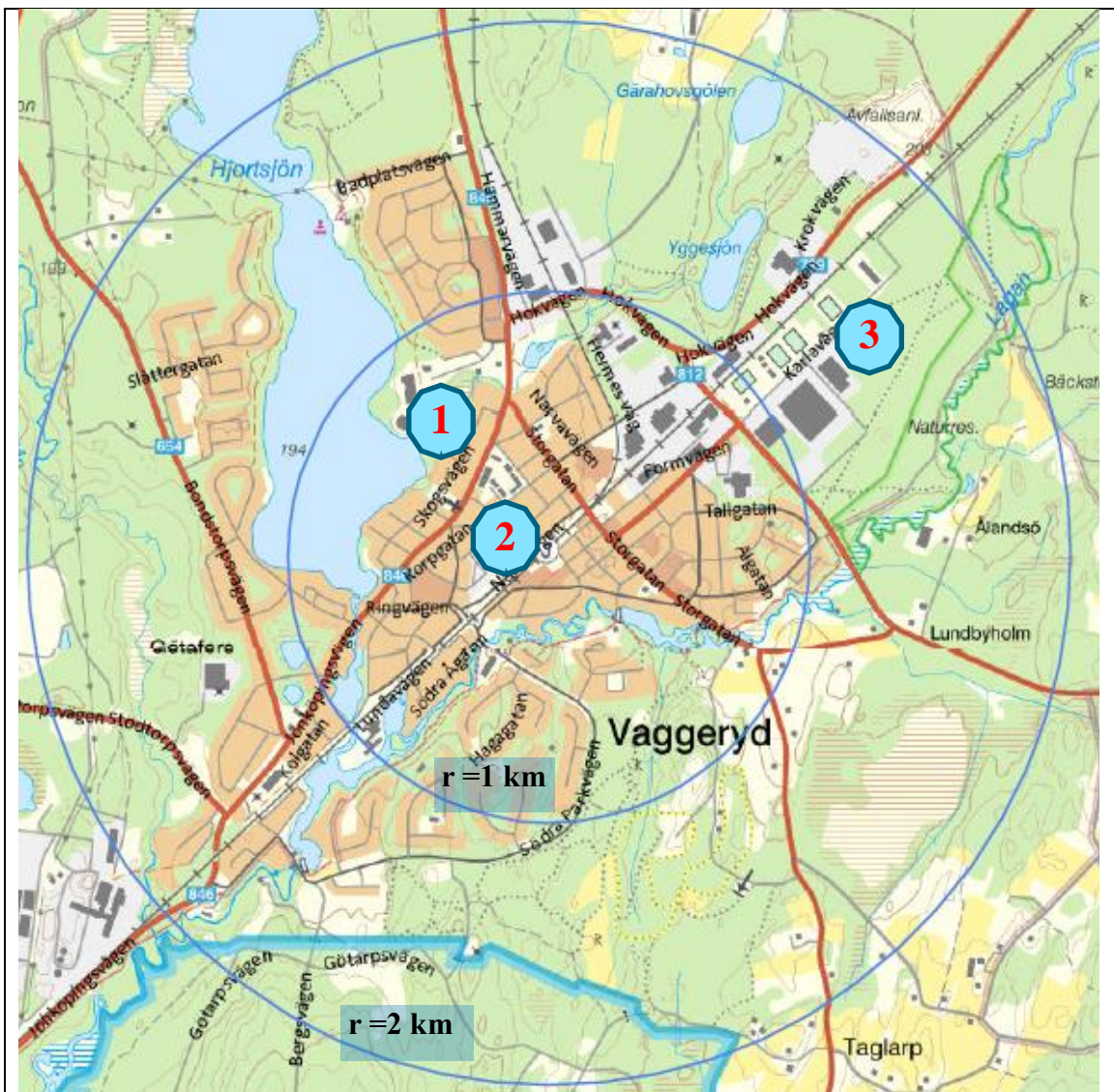
Tillgången till bad och simhall är viktigt ur attraktivitetssynpunkt. Vilka extra kostnader medför familjebad, och eventuella andra attraktivitetsskapande delar?

Den parlamentariska gruppen har fattat ett inriktningsbeslut om att satsa på nybyggnation av simhall med funktioner för familjebad. Vidare frågor om kostnader lämnas utanför den här delen av arbetet.

Vilken eller vilka lämpliga platser finns för nybyggnation av simhall? Beskriv för och nackdelar med dessa.

Sju förslag till lokalisering av ny simhall har nominerats av parlamentariska gruppen som hanterar frågan om ny simhall i Vaggeryds tätort. Förslag till lokaliseringen innebär inte nödvändigtvis att placeringen har goda förutsättningar för etablering av ny simhall. Lämpligheten prövas i en lokaliseringsutredning där ett utkast redovisas i bilaga 6. De sju nominerade platserna har utretts och redovisats till parlamentariska gruppen. Under processen har sedan fyra av dessa sju platser valts bort av olika anledningar, men med politisk enighet. Tre platser återstår då att utredas vidare; befintlig plats, vid Fenix samt vid Vaggeryds IP. För vidare information om lokalisering se bilaga 6.

Kartan nedan är över Vaggeryds tätort. Blåa cirklar är med 1 km och 2 km radie från Vaggeryds stationsområde. De tre förslagen till lokalisering för vidare utredning är markerade med 1, 2 och 3.

Karta över Vaggeryds tätort. Blåa cirklar är med 1 km, 2 km och 3 km radie från Vaggeryds stationsområde. Förslag till lokaliseringar 1, 2, och 3 markeras på kartan med små ljusblåa cirklar.

Vilken påverkan har placering på transportmöjligheter och hållbart resande?

Frågan om transportmöjligheter och hållbart resande kommer att belysas inom ramen för det fortsatta arbetet med lokaliseringstudier. Dock kan konstateras att de tre alternativen till placering samtliga återfinns inom två km från centrum, varav två inom en km från centrum.

Slutord

Som konstateras inledningsvis så är planering av en ny simhall en komplicerad process. Under den här fasen av arbetet har ändå några strategiskt viktiga ställningstaganden gjorts. Dels finns en politisk enighet om att satsa på att bygga en ny simhall i Vaggeryd. Ett inriktningsbeslut avseende funktioner är också fattat. Inriktningen är en 25-metersbassäng med familjebad, vilket medborgarenkäten också ger stöd för. En avgränsning avseende lokalisering är också gjord. Under arbetets gång har 7 potentiella platser avgränsats till tre, nämligen befintlig plats, vid Fenix eller vid Vaggeryds idrottsplats.

Bilagor

Bilaga 1: Medborgarenkät simhall

Bilaga 2: SKR frågor och ställningstaganden simhall

Bilaga 3: Badutredning 2002

Bilaga 4: Statusbedömning Vaggeryds simhall 2015

Bilaga 5: Kiwa rapport 2021

Bilaga 6: Utkast till lokaliseringsutredning simhall Vaggeryd